

Tanulás, alkalmazkodás, kreativitás

„Ahhoz az Európához kell alkalmazkodni, amely az elmúlt tizenöt év során is sokat változott. Megfogalmazhatjuk ezt úgy is, hogy ez tanulási folyamat, de ebben a folyamatban benne van az alkotás lehetősége is, noha erről keveset tudunk.”

Az Európai Utas legutolsó számából ezt a gondolatot emeltük ki a *Schöpflin Györggyel* készült beszélgetésből.

A tanulás, alkalmazkodás kényszerűségéhez – inkább dokumentációként, mint illusztrációként – betettünk egy képet a délszláv háborúban lebombázott újvidéki hídról, a márciusi gazdatüntetésről is. Hozzákapcsoltuk e kettőhöz azt a műholdfelvételt, amely Európát ábrázolta éjszaka, felpisláloló fényeivel.

A tanulási, alkalmazkodási kényszerről, a kreativitás lehetőségéről szól mostani összeállításunk legnagyobb része.

Európa elfáradt? És hogyan tovább? – kérdeztük politikusoktól, szakértőktől. Magyar és külföldi véleményeket közlünk, s ezekből arra a kérdésre is kapunk választ, vajon Magyarország és Közép-Európa is elfáradt-e.

Az elmúlt tizenöt év eseményei következtében értékrendszerünk átalakult, új képességeket, újfajta tudást kellett (kell) kifejlesztenünk. Önmagunkban, országunkban, régióinkban. Ez a megmaradás és a továbblépés feltétele.

A kérdéseinkre küldött válaszok közül kiemelem a Dél-Tirolban élő nemzetközi hírű kisebbségkutató, *prof. Dr. Christoph Pan* írását, mert abban a magyar

István királynak fiához intézett Intelmeiből idéz: „az egy nyelvű és egy szokású ország gyenge és esendő”. Majd tárgyyszerűen hozzáteszi azt is, hogy a legutóbbi bővítéskor hány nyelvvel és hány kultúrával gyarapodott az unió. Íme, így érnek össze a történelmi tanulságok és napi realitások.

59. számunkban két történelmi eseményt idézünk fel. Nagy Imrere emlékezünk a *Snagovi napló* román nyelvű megjelenése alkalmából. A címlapunkon közölt fénykép pedig arról számol be, Budapest emléket állított az 1944–45-ben Dunába lőtt embereknek. Kíváncsian várjuk, hogyan épül be Budapest tárgyasult emlékeinek gyűjteményébe ez az emlékmű, amely most már hozzátartozik a városhoz, mint a Vár szobrai, vagy a Parlament előtt álló Kossuth-szobor, vagy az 56-os Emlékláng.

Szívélyes üdvözetet közvetítünk Bukarestből.

Képzőművészeti összeállításunk pedig jelzi: térben és időben hányféle út vezetett Budapestről és Budapestre.

A bevezetőben idézett Schöpflin György-beszélgetésből akkor még egy gondolatot hangsúlyoztunk: „A magyar értelmiség, úgy látszik, nem hajlandó megtanulni, magáévá tenni, elsajátítani azokat a tudásokat, amelyek segítségével képes lenne lefordítani az uniós tagság jelentőségét az állampolgárok számára.”

Ezzel a lapszámunkkal, reméljük, törlesztünk valamit a mulasztásból.

MP

„Azok az elárvult, rozsdabarna vascipők a Duna-parton – legalább azok megvannak. Hatvan pár kitaposott női, férfi- és gyerekcipő, a rakpart kövéhez rögzítve. Hátborzongatóan hitteles emlékeztető a hatvan éve folyóba lóttak hiányára. Mellettük pár mécses, hervadt virág, kódarab. A rakparti út folyamos autóforgalma kissé kockázatosá teszi a cipők megközelítését, nem is vetődnek el sokan arra, de előbb-utóbb bizonyára bekerül ez is a budapesti útikönyvek újabb kiadásába, s talán a bennszülöttekben is tudatosul majd: van egy minden tekintetben tökéletes emlékhelyünk. Pauer Gyula és Can Togay művét az idén április 16-án, a holokauszt emléknapján avatták fel.”

(részlet Szőnyi Tamás írásából – *Magyar Narancs* 2005/27)